

## האמונה והמוסר בצום

השבח לאללה ריבונו של עולם, אשר אמר בספרו הנשגב: "מהרו אל הסליחה מריבונכם, ולגן העדן שרוחבו כמלוא השמים והארץ והוא מיועד ליראים. אלה אשר תורמים מכספם הן ברווחה והן במצוקה, המבליגים על זעמם, והמוחלים לאנשים, אכן אללה אוהב את המיטיבים". כאמור, אני מעיד שאין אלוה מבלעדי אללה, האחד היחיד, שאין לו שותף, כמו כן, אני מעיד כי מוחמד אדוננו הוא עבדו ושליחו של אללה, עליו ברכה ושלוש, ועל משפחתו, חבריו, ועל מי שהולך בעקבותיו עד יום הדין. לאחר מכן:

אללה (האדיר והנשגב) חקק את הצום למטרות גבוהות וחכמות כבירות, זהו בית-ספר לאמונה ומוסר. המתבונן בקוראן יגלה כי אללה **(יתעלה וישתבח)** קבע את מטרת הליבה של הצום בספרו הנשגב, ואודות זאת נאמר בקוראן: "הוי, אלה אשר האמינו! צַוִּיתֶם עִלְיֶכֶם הַצּוּם כְּפִי שְׂצוּוּה עַל אֱלֹה שֶׁקִּדְמוּ לְכֶם לְמַעַן תִּהְיוּ יִרְאִים (אללה)". אין ספק שיראות אללה ערך כולל כלל תכונות הטוב; לכן בקוראן צמודה היראות לערכים שונים, הן בהיבט האמונה והן בהיבט המוסר, כאשר אללה **(יתעלה וישתבח)** אומר: "אין זה מעשה חסד, אם רק תטו את פְּנֵיכֶם לְעֵבֶר הַמְזַרְח וְהַמְעַרֵב. מעשה החסד הנכון הוא האמונה באללה, ביום האחרון, במלאכים, בספרים הקדושים, ובנביאים, ולתת את ההון על אף היותו אהוב, לקרובי משפחה וליתומים לנזקקים, לעוברי אורח, ולקבצן, ושחרור עבדים; וכן בקיום התפילה ומתן צדקה חובה (זכאת) והמקיימים את התחייבויות שלהם, והסבלנים באסון, בצרה ובעת מלחמה, כל אלה הם הצודקים ואלה הם היראים".

אחד הערכים החשובים לצום, הן בהיבט האמונה והן בהיבט המוסר, הוא ערך הפיקוח על העצם, משום שהצום נחשב לסוד בין האדם וריבונו. שהצם יהיה משוכנע שאף אחד לא עומד עליו אלא אללה, מתוך הוכחה והשתכנעות שבני האדם נחשפים מול אללה **(יתעלה וישתבח)** בסתר ובגלוי, הואל ואללה **(יתעלה וישתבח)** אומר "אין דבר שתעסוק בו, או קריאה שתקרא בקוראן, או כל מעשה שתעשו מבלי שנהיה עדים לו כשתתחילו לעסוק בו. אין דבר שייחבא מריבונך ולא כמשקל גרעין, קטן או גדול, בארץ או בשמים, והכול נרשם בספר ברור", למשמעות הפיקוח היה גמול

הצם עצום, שאף אחד לא יודע גודלו אלא אללה (יתעלה וישתבח), הואל והנביא שלנו (עליו ברכה ושלו) אומר "כל עבודה של בן אדם מוכפל, טוב בפי עשרה עד פי שבע מאות", אללה (יתעלה וישתבח) אומר "מלבד הצום, שהוא בשבילי, ואני אגמול עליו, הוא עוזב את התאוה שלו והאוכל בשבילי", ראוי שהצם שמפקח ריבונו בצום שלו, שיפקח (אללה יתעלה) בעבודתו, ויצירתו ושאר התנהגויותיו בחודש הרמדאן ומעבר לו.

לאור הדברים הנזכרים לעיל, הצום הוא בית-ספר לסבלנות בכול צורותיה; בצום יש סבלנות לקיים מצוות, סבלנות להתרחקות מהאסור, וסבלנות להימנעות מתאוה; לכן נביאנו (עליו ברכה ושלו) תיאר את חודש הרמדאן כחודש הסבלנות, אודות זאת אמר: "צום של חודש הסבלנות ושלושה ימים מכול חודש שווה הוא לצום שנה שלמה", כמו כן, ראוי לצם שיתנהג בסבלנות, ויכבוש את כעסו, ויסלח למי שחמס אותו, וייתן למי ששלל לו, ויעשה טוב למי שפגע בו, הנה הנביא (עליו ברכה ושלו) אומר: "אם אחד מכם יהיה ביום של צום, שלא ינבל פיו באותו יום, ולא יגעש, ואם משהו קלל אותו או נלחם בו, שיגיד: אני אדם צם). ברור כי הצם הנכון לא משקר, לא מרמה, לא הונה, לא בוגד, ולא מדבר לשון רע, נביאנו (עליו ברכה ושלו) אמר כי: "מי שלא עוזב דיבור שקר והתנהגות כזאת, לא מתאים לו שיעזוב את האוכל שלו והמשקה בשביל אללה".

השבח לאללה ריבונו של עולם, תפילות ושלום על מוחמד חותם הנביאים ושליחים, אדוננו מוחמד (עליו ברכה ושלו), ועל כל משפחתו וחבריו.

מטרות חשובות לצום הן סולידריות והבעת רגשי חיבה זה לזה, והרגשת אדם במצב מי שמסביב לו מהעניים והנזקקים, ואהד בהם, ניחם אותם, ומילא צורכיהם. נביאנו (עליו ברכה ושלו) פעם נשאל: איזה דת אסלאם טובה? וענה נביאנו (עליו ברכה ושלו): "תרומת מזון לנזקקים, ולברך לשלום את כולם, אם מכיר אותם ואם לא).

אם הגמול של סולידריות, הבעת רגשי חיבה זה לזה, הנדיבות ותרומת המזון היה עצום בשאר הימים, אז הוא בחודש הרמדאן בעל גמול עצום יותר, והתגמול הטוב ביותר. נביאנו (עליו ברכה ושלו) אמר "מי שמבטיח ארוחת שבירת צום לצמים, יהיה לו

גמול כמו גמול הצם, מבלי שיפחית מגמולו של הצם". אדוננו עבד אללה בן עבאס (ירצהו אללה) אמר: "הנביא (עליו ברכה ושלו) היה הכי נדיב בין בני האדם, והיה נדיב יותר מדי בחודש הרמדאן".

כמה טוב שנלמד מהצום לקחי האמונה ומידות טובה, ומוסר, עד שנגיע למטרת הצום והאמת שלו, אדוננו ג'אביר בן עבדאללה (ירצהו אללה) אמר: "אם צמת, צריך שיצומו השמע, הראיה והלשון שלך מלשקר, ולהפסיק לפגוע בשכן, צריך לשמור על כבוד ושלוה ביום הצום".

אללה ישמור על ארצנו מצרים ועל שאר מדינות העולם